

Dlaczego kościół w Lübow ma tak imponujący portal?

Zdumieni zatrzymujemy się przed potężną zachodnią wieżą ceglanego kościoła w Lübow, po tym jak wysiedliśmy z autobusu na obrzeżach wioski.

Ogromny portal zdaje się nie do końca pasować do reszty kościoła. Wydaje się, że pozostałe części budowli są nieco ścięte, a kościół składający się z prostokątnej nawy, chóru z absydą i zakrystią na północy, zdaje się zwężać ku tyłowi.

Ten zbudowany w XIII w. kościół ma być jednym z najstarszych kościołów w tym landzie. Tylko tyle i aż tyle wiedzieliśmy na początku zwiedzania. Kościół musiał być przynajmniej kilkakrotnie przebudowywany. Wejście prowadzące przez zachodnią wieżę przypomina gotycki ostrołuk, natomiast portal w formie półokrągłego łuku znajdujący się nieco dalej po południowej stronie jest bogato zdobiony i przypomina wiele rozpoznawalnych budynków kościelnych, w tym Katedrę Magdeburgską z tzw. Portalem Rajskim czy Katedrę w Havelbergu.

Przy budowie jednego z pierwszych kościołów w kraju duchowni i architekci podążali za wzorcami zaczerpniętymi zwłaszcza z Magdeburga, Havelbergu i Ratzeburga.

Pierwsze pisemne wzmianki o kościele w Lübow pochodzą z XIII wieku i znalazły się w dokumencie z klasztoru w Doberanie w kontekście informacji o duchownym Marsiliuszu. Kościół w Lübow znajdował się w bezpośrednim sąsiedztwie Mikelinburga, jednej z centralnych siedzib książęcych Obodrytów. Również wzniesiony w XVI w. Wismarer Hof, znajdował się jedynie kilka kilometrów dalej.

Tutejszy kościół musiał w pierwszej linii pełnić rolę pozwalającą na umocnienie pozycji władcy, a w mniejszym stopniu spełniał funkcję kościoła parafialnego. Tutaj, w bazylice, którą Friedrich Lisch jeszcze w XIX-to wiecznych rocznikach meklemburskich opisuje jako bizantyjską, nabożeństwa były odprawiane w obecności biskupów i władców mających ponadregionalne znaczenie.

Mijając szare ławki, na których wypisane są słowiańskie nazwy miejscowości lub słowiańsko brzmiące nazwy meklemburskich miejscowości, wchodzimy do głównej nawy kościoła.

Andrea Mallek, studentka slawistyki, która posiada już dyplom z teologii, zwraca naszą uwagę na dalsze podobieństwa do katedry w Havelbergu. Możemy więc na własne oczy ujrzeć ideę Translatio, o której wspomniano na zajęciach poprzedzających nasz wyjazd.

W późniejszych epokach, jak to często bywa w historii Meklemburgii, mieszkańcom Lübowa musiały skończyć się środki finansowe. W każdym razie w grę wchodziły zmiany u szczytów władzy, która w swojej polityce kościelnej faworyzowała Wismar i Schwerin. Tak więc symboliczno-polityczna funkcja, którą miała podkreślać architektura budynku, na miejscu może wydać się nieco przeskalowana.

Nowi osadnicy przybyli z Westfalii, Fryzji i innych regionów byli już chrześcijanami, podczas gdy „prosta” ludność słowiańskojęzyczna „musiała” jeszcze nawrócić się na chrześcijaństwo.

Późniejsze czasy i pokolenia również miały swój udział w kreowaniu przestrzeni wewnątrz kościoła. Dziś arkady pierwotnie znajdujące się po stronie północnej są ledwo rozpoznawalne. Prawdopodobnie połączone były nawą boczną, która była planowana dla pierwotnie trójnawowego kościoła. Triumfalna grupa krzyżowa, którą warto zobaczyć, pochodzi z okresu gotyku. Ustawione na belce figury oddzielają i/lub łączą prezbiterium z pomieszczeniem, w którym parafianie mogą dziś zasiąść.

Drewniany anioł chrzcielny, bogato zdobione rzeźby i wiele innych obiektów pochodzi z okresu baroku. Z kolei jedne z drzwi kościoła zamurowano chcąc chronić zbudowaną w duchu protestantyzmu ambonę, która została umieszczona na filarach między chórem a nawą.

Dziś elementy baroku i oznaki protestanckiej oszczędności kontrastują ze sobą.

Uważnie słuchamy naszych koleżanek i kolegów ze studiów, którzy przyjechali do Greifswaldu z różnych regionów i krajów, aby studiować sławistykę, jak i inne kierunki, w Instytucie Historii, na Germanistyce lub w Instytucie Nauk Politycznych.

Przy czym niektórym z nas nie trudno jest snuć przypuszczenia, że gdyby historia potoczyła się nieco inaczej miejsce po wielkich z rodu Obodrytów mogliby zająć pochodzący z okolicznych wiosek Słowianie wraz z ich unikalną kulturą.

Übersetzung aus dem Polnischen: Marta Matusiak